

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 68.716/1
van 18 februari 2021

avis 68.716/1
du 18 février 2021

over

sur

een ontwerp van koninklijk
besluit 'tot uitvoering van
artikel 555/11, § 4, derde lid,
van het Gerechtelijk Wetboek
betreffende de legalisering van
de handtekening van beëdigd
vertalers of vertalers-tolken'

un projet d'arrêté royal 'portant
exécution de l'article 555/11,
§4, alinéa 3 du Code Judiciaire
relatif à la légalisation de la
signature des traducteurs et
traducteurs-interprètes jurés'

Op 20 januari 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Justitie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot uitvoering van artikel 555/11, § 4, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de legalisering van de handtekening van beëdigd vertalers of vertalers-tolken’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 11 februari 2021. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Bert THYS en Wouter PAS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Cedric JENART, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wouter PAS, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 18 februari 2021.

*

Le 20 janvier 2021, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre de la Justice à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal ‘portant exécution de l'article 555/11, §4, alinéa 3 du Code Judiciaire relatif à la légalisation de la signature des traducteurs et traducteurs-interprètes jurés’.

Le projet a été examiné par la première chambre le 11 février 2021. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Bert THYS et Wouter PAS, conseillers d'État, Michel TISON et Johan PUT, assesseurs, et Greet VERBERCKMOES, greffier.

Le rapport a été présenté par Cedric JENART, auditeur adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wouter PAS, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 18 février 2021.

*

1. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit bevat regelingen inzake de legalisatie van de handtekening van de beëdigd vertaler of vertaler-tolk op de documenten door hen vertaald.

2. In de aanhef wordt artikel 555/11, § 4, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek (Ger.Wb.) als rechtsgrond ingeroepen.¹ Ook het opschrift van het ontwerp verwijst naar de uitvoering van deze bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek.

Artikel 555/11, § 4, derde lid, Ger.Wb. bepaalt welke vermelding de beëdigd vertaler of vertaler-tolk (hierna: de beëdigd vertaler) moet vermelden op de gemaakte vertaling. Daardoor geldt de verrichte vertaling als een gelegaliseerde vertaling voor het gebruik ervan binnen het Koninkrijk. Voor het gebruik in het buitenland moet de vertaling achtereenvolgens worden gelegaliseerd door de Federale Overheidsdienst Justitie en de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. De legalisatie bevestigt de echtheid van de handtekening, de hoedanigheid waarin de ondertekenaar van de handeling heeft gehandeld en, in voorkomend geval, de geldigheid van de stempel geplaatst op het document.

Artikel 555/11, § 4, derde lid, laatste zin, Ger.Wb. draagt aan de Koning op de nadere regels te bepalen waaronder de legalisatie gebeurt.

3. Het ontwerp van koninklijk besluit, dat zeer verwarrend is opgesteld², kan echter niet als een uitvoering van artikel 555/11, § 4, derde lid, Ger.Wb. worden gekwalificeerd. Het ontwerp herhaalt immers in grote mate regels die uit de wettelijke (of andere) bepalingen volgen, en bevat daarnaast verschillende bepalingen waarvoor geen rechtsgrond voorhanden is.

4.1. Het ontwerp herneemt regels die zijn opgenomen in artikel 555/11, § 4, Ger.Wb. of andere bepalingen van boek V Ger.Wb.

Artikel 2 van het ontwerp bepaalt dat voor binnenlands gebruik de legalisatie van de vertaling voortvloeit uit de wettelijk bepaalde vermeldingen, in het bijzonder het identificatienummer en de officiële stempel van de beëdigd vertaler. Het artikel herneemt aldus artikel 555/11, § 4, tweede en derde lid, eerste en tweede zin, Ger.Wb.

---

¹ Artikel 555/11, § 4, derde lid, Ger.Wb. werd gewijzigd bij de wet van 20 december 2020 'houdende diverse tijdelijke en structurele bepalingen inzake justitie in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19'.

² Artikel 2, eerste lid, van het ontwerp vermeldt de legalisatie van documenten bestemd voor gebruik in België, terwijl artikel 2, tweede lid, van het ontwerp melding maakt van de vermeldingen die krachtens de wet op alle documenten (ook die voor gebruik in het buitenland) moeten worden aangebracht. Is artikel 1, dat verwijst naar de voorwaarden en de waarde van de stempel, ook van toepassing op stempels aangebracht op documenten bestemd voor het buitenland? Artikel 3 van het ontwerp lijkt te handelen over de regel dat enkel legalisering mogelijk is voor de talen waarvoor de vertaler in het nationaal register is opgenomen. Artikel 3, tweede lid, heeft dan weer een ruimere reikwijdte, of is het de bedoeling dat het erin vermelde attest enkel betrekking heeft op de talen waarvoor de vertaler erkend is. Gelden de artikelen 3 en 4 ook voor de vertalingen van documenten bestemd voor het buitenland?

Artikel 5 van het ontwerp bepaalt hoe de legalisatie verloopt van een vertaling voor gebruik in het buitenland. Het artikel herneemt aldus artikel 555/11, § 4, derde lid, derde zin, Ger.Wb.

Dat de legalisatie, voor binnenlands gebruik, volgt uit het plaatsen van de afdruk van de officiële stempel, zoals artikel 1, eerste lid, van het ontwerp stelt, volgt eveneens reeds uit artikel 555/11, § 4, derde lid, tweede zin, Ger.Wb. Dat deze stempel bevestigt dat de beëdigd vertaler ingeschreven is in het nationaal register, zoals artikel 1, derde lid, eerste zinsdeel, van het ontwerp stelt, volgt reeds uit artikel 555/11, § 1, Ger. Wb. Dat de stempel bevestigt dat de beëdigd vertaler bevoegd is om op te treden voor de talen waarvoor hij in het nationaal register is opgenomen, zoals artikel 1, derde lid, tweede zinsdeel, van het ontwerp stelt, volgt uit artikel 555/6 Ger.Wb.

Voor sommige bepalingen van het ontwerp is niet duidelijk of ze werkelijk beschouwd kunnen worden als een uitvoering of een nadere regel van de wettelijke bepalingen van boek V Ger.Wb. Zo lijkt artikel 3, eerste lid, van het ontwerp niets toe te voegen aan hetgeen reeds volgt uit artikel 555/11, § 4, derde lid, tweede zin, Ger.Wb. De legalisering door de beëdigd vertaler kan immers enkel na gebruik van zijn officiële stempel. Krachtens artikel 555/11, § 1, Ger.Wb. wordt die stempel uitgereikt aan de beëdigd vertaler die vermeld wordt in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen en voor beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken. Dit register bevat, krachtens artikel 555/10, § 2, Ger.Wb., voor wat betreft de beëdigd vertaler onder meer de gekozen proceduretaal of -talen en de andere taal of talen waarvoor hij zich heeft laten registreren.

4.2. Andere bepalingen van het ontwerp herhalen slechts hetgeen reeds geregeld is in een ander koninklijk besluit. Zo herhaalt artikel 1, tweede lid, van het ontwerp enkel hetgeen reeds volgt uit het koninklijk besluit van 8 mei 2020 ‘tot vaststelling van het model van de legitimatiekaart uitgereikt aan personen opgenomen in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen en voor beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken en van de officiële stempel voor de beëdigd vertalers en vertalers-tolken, opgenomen in het nationaal register’.

4.3. Ten aanzien van artikel 1, vierde lid, moet opgemerkt worden dat niet duidelijk is wat de betekenis is van deze bepaling. Indien het de bedoeling is te bepalen dat de stempel de legalisatie van de handtekening inhoudt, voegt de bepaling niets toe aan artikel 555/11, § 4, derde lid, tweede zin, Ger. Wb (en aan artikel 2, eerste lid, van het ontwerp). Indien deze bepaling evenwel zou beogen aan de certificering van de handtekening van de beëdigd vertaler die door de gerechtelijke autoriteiten of de diensten van de FOD Justitie wordt gegeven (voor de toekomst) een bepaalde waarde toe te kennen (namelijk diegene die volgt uit artikel 1, derde lid, van het ontwerp), dan moet vastgesteld worden dat voor deze bepaling geen rechtsgrond voorhanden is. De bepalingen van boek V Ger.Wb. (artikelen 555/6 tot 555/16) laten immers niet toe de legalisering door deze autoriteiten of diensten te regelen.

4.4. Artikel 3, tweede lid, van het ontwerp is onduidelijk geredigeerd, en onvolledig. Het artikel bepaalt immers niet wie het attest uitreikt dat, in afwachting van het ter beschikking stellen van de gegevens opgenomen in het nationaal register, zal toelaten aan de opdrachtgever en de bevoegde overheden om de wettelijkheid van hun beëdigde vertalingen te verifiëren. Evenmin bepaalt het artikel welke gegevens op dit attest moeten worden vermeld.

In ieder geval bevat dit artikel 3, tweede lid, geen regels inzake de legalisatie van de handtekening. Het kan geen rechtsgrond vinden in artikel 555/11, § 4, derde lid, Ger.Wb.

Artikel 555/10, § 2, laatste lid, Ger.Wb. draagt aan de Koning op te bepalen welke gegevens ter beschikking worden gesteld van het publiek via de website van de FOD Justitie, en welke instanties toegang krijgen tot alle gegevens van het nationaal register. Deze machtiging lijkt de Koning toe te laten om te voorzien in een attest waarop al deze gegevens vermeld zijn. Om op deze rechtsgrond te kunnen steunen, moet artikel 3, tweede lid, van het ontwerp evenwel in die zin geredigeerd worden, en verduidelijkt, gelet op hetgeen hierover hierboven is gezegd.

4.5. Voor artikel 3, derde lid, van het ontwerp is geen rechtsgrond voorhanden. Het lid bepaalt dat ingeval een beëdigd vertaler een vertaling legaliseert naar of van een taal waarvoor hij niet is opgenomen in het nationaal register, hij in toepassing van artikel 555/12, § 1, Ger.Wb. kan worden geschorst of geschrapt uit het nationaal register.

Artikel 555/12, § 1, Ger. Wb. voorziet inderdaad in de mogelijke schorsing of schrapping uit het nationaal register, wanneer bepaalde voorwaarden zijn vervuld.³ De beslissing hiertoe moet worden genomen door de Minster van Justitie of de door hem gemachtigde ambtenaar bij een met redenen omklede beslissing, desgevallend op voorstel van de korpschef van de rechtbank, het hof of het openbaar ministerie, na advies of op voorstel van de aanvaardingscommissie, en na kennis te hebben genomen van de opmerkingen van de betrokkene.

Het komt bijgevolg niet aan de Koning toe om op algemene wijze te bepalen dat een specifieke inbreuk beantwoordt aan de inhoudelijke voorwaarden voor de toepassing van artikel 555/12, § 1, Ger.Wb., noch om op enige wijze afbreuk te doen aan de procedure waarin artikel 555/12, § 1, voorziet.

4.6. Artikel 4 van het ontwerp verleent de FOD Justitie de bevoegdheid om de handtekening van de beëdigd vertalers te legaliseren. Dit kan wanneer de vertaler zijn officiële stempel nog niet heeft ontvangen, en in de uitzonderlijke gevallen waarin een beëdigd vertaler die niet is opgenomen in het nationaal register, mag tussenkomen. Voor deze laatste gevallen, geregeld in artikel 555/15 Ger.Wb., kan de Koning beroep doen op de algemene uitvoeringsbevoegdheid ex artikel 108 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 555/15 Ger.Wb.

Voor het geval waarin de vertaler zijn stempel nog niet heeft ontvangen, kan echter niet worden aanvaard dat de Koning een van artikel 555/11, § 4, derde lid, Ger.Wb. afwijkende regeling tot stand kan brengen. De – weliswaar wellicht tijdelijke – uitzondering kan niet worden beschouwd als de invulling van de nadere regels van de legalisatie.

5. Samengevat betekent dit dat er voor artikel 1, vierde lid, artikel 3, tweede en derde lid, en artikel 4, *partim*, van het ontwerp geen rechtsgrond voorhanden is.

³ Namelijk “[w]anneer de voorwaarden voor opname in het register niet langer voldaan zijn of wanneer herhaaldelijk kennelijk ontoereikende prestaties worden geleverd of de gerechtsdeskundige of de beëdigd vertaler, tolk, of vertaler-tolk aan de plichten van zijn opdracht verzuimt of wanneer zijn gedrag of houding afbreuk doet aan de waardigheid van zijn titel of een tekortkoming ten aanzien van de deontologie inhoudt”.

Daarnaast vormen artikel 1, tweede lid, artikel 2, artikel 3, eerste lid, en artikel 5 van het ontwerp overbodige herhalingen van hetgeen uit andere rechtsnormen volgt. Dit leidt *in casu* enkel tot verwarring en rechtsonzekerheid.

In dit verband kan eraan herinnerd worden dat het overnemen in een lagere regeling van bepalingen van een hogere regeling moet worden vermeden. Niet alleen is een dergelijke werkwijze op het normatieve vlak overbodig aangezien ze geen nieuwe norm tot stand brengt, maar bovendien kan ze tot verwarring leiden over de precieze aard van het in de lagere regeling opgenomen voorschrift en kan ze inzonderheid aanleiding ertoe zijn dat later uit het oog verloren wordt dat alleen de hogere regelgever het betrokken voorschrift kan wijzigen. Enkel in de mate dat de herinnering aan de hogere norm de leesbaarheid van het ontwerp verhoogt en in het algemeen de rechtszekerheid verbetert, kan het hernemen van hogere normen worden aanvaard.

Dit is alvast niet het geval in het ontwerp. Niet enkel ontbreekt de noodzakelijke uitdrukkelijke verwijzing naar de hernomen wettelijke bepaling. Het ontwerp bevat ook kleine afwijkingen van de wettelijke bepalingen, die de rechtsonzekerheid in de hand werken. Zo vermeldt artikel 2, tweede lid, 1, van het ontwerp niet de drie taalversies van de vermelding “voor eensluidende vertaling”, en dit in tegenstelling tot artikel 555/11, § 4, tweede lid, Ger.Wb. Evenzo maakt artikel 5 melding van “vrijstellingen” op de wettelijke regel inzake de legalisatie van vertalingen bestemd voor het buitenland. In verband hiermee verklaarde de gemachtigde:

“Artikel 555/11, § 4, derde lid, derde zinsnede van het Gerechtelijk Wetboek voorziet dat voor het gebruik van een beëdigde vertaling in het buitenland de vertaling moet worden gelegaliseerd door de Federale Overheidsdienst Justitie en vervolgens door de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Met vele landen gelden evenwel akkoorden waardoor minstens voor een aantal types documenten of in het kader van een aantal procedures geen bijkomende legalisatie noodzakelijk is bovenop de procedure die het document officialiseert voor gebruik in het land van oorsprong. Bijvoorbeeld voor Nederland is er sprake van een volledige vrijstelling van bijkomende legalisatieprocedures in het kader van het Verdrag van Brussel van 1987 (Verdrag betreffende de afschaffing van de legalisatie van akten) dat door beide staten werd gehomologeerd. Een amalgaam van bilaterale en multilaterale Verdragen en daarnaast ook nog een aantal Europese Richtlijnen regelt of de legalisatie tussen bepaalde landen al dan niet nodig is voor bepaalde documenten. Dit alles is vervat in de zinsnede 'behoudens vrijstellingen', het is echter onmogelijk en ook niet ter zake doend om in het kader van dit K.B. alle vrijstellingen van legalisatie waarbij België betrokken partij is op te lijsten.”

Het komt evenwel niet aan een koninklijk besluit toe, en het is evenmin noodzakelijk, om vrijstellingen op wettelijke regelingen te bevestigen. Aangezien blijkbaar vrijstellingen worden bedoeld die voortvloeien uit internationale of supranationale normen, die in beginsel voorrang hebben op de wettelijke normen, leidt de – onprecieze - vermelding ervan in het uitvoeringsbesluit enkel tot verwarring en rechtsonzekerheid. Ook de woorden “nog steeds” (“toujours”) in artikel 5 van het ontwerp vormen een toevoeging aan de wet, die enkel onduidelijkheid met zich meebrengt.

6. De conclusie is dan ook dat het ontwerp grondig moet worden herwerkt, en in zijn huidige vorm geen doorgang kan vinden.

7. Luidens artikel 6 van het ontwerp zal het te nemen besluit in werking treden de dag waarop het in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt. Enkel indien er een bijzondere reden is om af te wijken van de gebruikelijke termijn van inwerkingtreding van besluiten, kan deze werkwijze worden aanvaard.

*

1. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis contient des dispositions relatives à la légalisation de la signature du traducteur ou du traducteur-interprète juré sur les documents qu'il a traduits.

2. Le préambule invoque l'article 555/11, § 4, alinéa 3, du Code judiciaire (C. jud.) à titre de fondement juridique¹. L'intitulé du projet renvoie également à l'exécution de ces dispositions du Code judiciaire.

L'article 555/11, § 4, alinéa 3, C. jud., précise la mention que le traducteur ou le traducteur-interprète juré (ci-après : le traducteur juré) doit apposer sur la traduction effectuée. La traduction effectuée est alors considérée comme une traduction légalisée pour son utilisation au sein du Royaume. Pour son utilisation à l'étranger, la traduction doit ensuite être légalisée par le Service public fédéral Justice et par le Service public fédéral Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement. La légalisation confirme l'authenticité de la signature, la qualité en laquelle le signataire de l'acte a agi et, le cas échéant, la validité du cachet apposé sur le document.

L'article 555/11, § 4, alinéa 3, dernière phrase, C. jud. charge le Roi de déterminer les modalités selon lesquelles la légalisation est effectuée.

3. Le projet d'arrêté royal, dont la rédaction prête particulièrement à confusion², ne peut cependant pas être regardé comme une mise en œuvre de l'article 555/11, § 4, alinéa 3, C. jud. En effet, le projet rappelle en grande partie des règles découlant des dispositions législatives (ou autres) et contient en outre diverses dispositions dépourvues de fondement juridique.

4.1. Le projet reproduit des règles inscrites dans l'article 555/11, § 4, C. jud. ou dans d'autres dispositions du livre V, C. jud.

L'article 2 du projet dispose que pour une utilisation en Belgique, la légalisation de la traduction découle des mentions déterminées légalement, en particulier du numéro d'identification et du cachet officiel du traducteur juré. L'article reproduit donc l'article 555/11, § 4, alinéas 2 et 3, première et deuxième phrases, C. jud.

---

¹ L'article 555/11, § 4, alinéa 3, C. jud., a été modifié par la loi du 20 décembre 2020 'portant des dispositions diverses temporaires et structurelles en matière de justice dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19'.

² L'article 2, alinéa 1er, du projet vise ainsi la légalisation de documents destinés à être utilisés en Belgique, tandis que l'article 2, alinéa 2, du projet fait état des mentions qui doivent être apposées en vertu de la loi sur tous les documents (y compris ceux destinés à être utilisés à l'étranger). L'article 1er, qui renvoie aux conditions et à la valeur du cachet, est-il aussi applicable aux cachets apposés sur des documents destinés à l'étranger ? L'article 3 du projet semble porter sur la règle selon laquelle la légalisation n'est possible que pour les langues pour lesquelles le traducteur est inscrit au registre national. L'article 3, alinéa 2, a-t-il, quant à lui, une portée plus large, ou l'intention est-elle que l'attestation qu'il mentionne concerne uniquement les langues pour lesquelles le traducteur est agréé ? Les articles 3 et 4 s'appliquent-ils également aux traductions de documents destinés à être utilisés à l'étranger ?

L'article 5 du projet organise le déroulement de la légalisation d'une traduction destinée à être utilisée à l'étranger. L'article reproduit ainsi l'article 555/11, § 4, alinéa 3, troisième phrase, C. jud.

Le fait que, pour un usage intérieur, la légalisation résulte de l'apposition de l'empreinte du cachet officiel, conformément à l'article 1er, alinéa 1er, du projet, découle déjà également de l'article 555/11, § 4, alinéa 3, deuxième phrase, C. jud. Le fait que ce cachet confirme que le traducteur juré est inscrit au registre national, comme le prévoit l'article 1er, alinéa 3, premier segment de phrase, du projet, se déduit déjà de l'article 555/11, § 1er, C. jud. Le fait que le cachet confirme que le traducteur juré est habilité à agir pour les langues pour lesquelles il est inscrit au registre national, conformément à l'article 1er, alinéa 3, deuxième segment de phrase, du projet, procède de l'article 555/6, C. jud.

En ce qui concerne certaines dispositions du projet, on n'aperçoit pas si elles peuvent réellement être considérées comme une mise en œuvre des dispositions législatives du livre V du C. jud. ou comme des modalités relatives à ces dernières. Ainsi, l'article 3, alinéa 1er, du projet ne semble rien ajouter à ce qui découle déjà de l'article 555/11, § 4, alinéa 3, deuxième phrase, C. jud. La légalisation par le traducteur juré n'est en effet possible qu'après usage de son cachet officiel. En vertu de l'article 555/11, § 1er, C. jud., ce cachet est délivré au traducteur juré figurant au registre national des experts judiciaires et des traducteurs, interprètes et traducteurs-interprètes jurés. Selon l'article 555/10, § 2, C. jud., ce registre contient notamment, pour ce qui concerne le traducteur juré, la ou les langue(s) de la procédure choisie(s) et la ou les spécialisation(s) pour la ou laquelle(s) il est enregistré.

4.2. D'autres dispositions du projet se contentent de répéter ce qui a déjà été réglé dans un autre arrêté royal. Ainsi, l'article 1er, alinéa 2, du projet ne fait que reproduire ce qui résulte déjà de l'arrêté royal du 8 mai 2020 'déterminant le modèle de carte de légitimation délivré aux personnes inscrites au registre national des experts judiciaires et des traducteurs, interprètes et traducteurs-interprètes jurés et du cachet officiel pour les traducteurs, interprètes et traducteurs-interprètes jurés figurant au registre national'.

4.3. Concernant l'article 1er, alinéa 4, il y a lieu d'observer que la signification de cette disposition n'est pas claire. Si l'intention est de prévoir que le cachet implique la légalisation de la signature, la disposition n'ajoute rien à l'article 555/11, § 4, alinéa 3, deuxième phrase, C. jud. (ni à l'article 2, alinéa 1er, du projet). Si, toutefois, cette disposition visait à attribuer (pour l'avenir) une certaine valeur (à savoir celle découlant de l'article 1er, alinéa 3, du projet) à la certification de la signature du traducteur juré qui est donnée par les autorités judiciaires ou les services du SPF Justice, force est de constater dans ce cas que cette disposition est dépourvue de fondement juridique. En effet, les dispositions du livre V du C. jud. (articles 555/6 à 555/16) ne permettent pas de régler la légalisation par ces autorités ou services.

4.4. La rédaction de l'article 3, alinéa 2, du projet n'est pas claire et est incomplète. En effet, l'article ne précise pas qui délivre l'attestation qui, en attendant la mise à disposition des données figurant dans le registre national, permettra au requérant et aux autorités compétentes de vérifier la légalité des traductions jurées. L'article ne précise pas davantage les informations à mentionner sur cette attestation.

Dans tous les cas, cet article 3, alinéa 2, ne contient aucune règle en matière de légalisation de la signature. Il ne peut pas trouver de fondement juridique dans l'article 555/11, § 4, alinéa 3, C. jud.

L'article 555/10, § 2, dernier alinéa, C. jud. charge le Roi de déterminer quelles données sont mises à la disposition du public via le site Internet du Service public fédéral Justice ainsi que les instances qui ont accès à toutes les données du registre national. Cette habilitation paraît permettre au Roi de prévoir une attestation mentionnant toutes ces données. Pour pouvoir s'appuyer sur ce fondement juridique, l'article 3, alinéa 2, du projet doit toutefois être rédigé dans ce sens et être précisé, compte tenu des observations précédentes.

4.5. L'article 3, alinéa 3, du projet est dépourvu de fondement juridique. L'alinéa dispose que si un traducteur juré légalise une traduction vers ou à partir d'une langue pour laquelle il n'est pas inscrit au registre national, il peut en application de l'article 555/12, § 1er, C. jud., être suspendu ou radié du registre national.

L'article 555/12, § 1er, C. jud. prévoit effectivement la suspension ou la radiation éventuelle du registre national lorsque certaines conditions sont remplies³. La décision prise à cet effet doit l'être par le Ministre de la Justice ou le fonctionnaire délégué par lui, par une décision motivée, le cas échéant sur proposition du chef de corps du tribunal, de la cour ou du ministère public, après avis de la commission d'agrément ou sur proposition de celle-ci, et après avoir pris connaissance des observations de l'intéressé.

Par conséquent, il n'appartient pas au Roi de prévoir d'une manière générale qu'une infraction spécifique répond aux conditions de fond requises pour l'application de l'article 555/12, § 1er, C. jud., ni de porter atteinte, de quelque manière que ce soit, à la procédure prévue par l'article 555/12, § 1er.

4.6. L'article 4 du projet attribue au SPF Justice la compétence de légaliser la signature des traducteurs jurés. Il y est habilité lorsque le traducteur n'a pas encore reçu de cachet officiel et dans les cas exceptionnels où un traducteur juré qui n'est pas inscrit au registre national peut intervenir. Dans ces derniers cas, réglés par l'article 555/15, C. jud., le Roi peut invoquer le pouvoir général d'exécution qu'il tire de l'article 108 de la Constitution, combiné avec l'article 555/15, C. jud.

Dans le cas où le traducteur n'a pas encore reçu son cachet, on ne peut toutefois admettre que le Roi peut mettre en place un régime dérogatoire à l'article 555/11, § 4, alinéa 3, C. jud. L'exception – sans doute temporaire, certes – ne peut pas être considérée comme la mise en œuvre des modalités de la légalisation.

5. En résumé, cela signifie que l'article 1er, alinéa 4, l'article 3, alinéas 2 et 3, et l'article 4, *partim*, du projet, sont dépourvus de fondement juridique.

³ À savoir « [l]orsque les conditions de l'inscription au registre ne sont plus remplies ou lorsque son comportement ou sa conduite porte atteinte ou lorsque l'expert judiciaire ou le traducteur, l'interprète ou le traducteur-interprète juré manque aux devoirs de sa mission ou lorsque son comportement ou sa conduite porte atteinte à la dignité de son titre ou constitue un manquement à la déontologie ».

Par ailleurs, l'article 1er, alinéa 2, l'article 2, l'article 3, alinéa 1er, et l'article 5 du projet constituent des répétitions inutiles de ce qui découle d'autres normes juridiques. En l'occurrence, cette situation est uniquement source de confusion et d'insécurité juridique.

À cet égard, on rappellera qu'il faut éviter de reproduire des dispositions extraites d'une norme hiérarchiquement supérieure dans un acte de valeur inférieure. Un tel procédé est non seulement superflu d'un point de vue normatif, dès lors qu'il ne crée aucune nouvelle norme, mais il est également susceptible de semer la confusion quant à la nature exacte de la prescription énoncée dans l'acte de valeur inférieure et il risque notamment de faire oublier par la suite que seul le législateur supérieur est en droit de modifier la prescription concernée. La reproduction de normes supérieures ne peut être admise que dans la mesure où le rappel de ces dernières accroît la lisibilité du projet, et améliore la sécurité juridique en général.

Tel n'est assurément pas le cas dans le projet. Non seulement la référence expresse nécessaire à la disposition législative reproduite fait défaut mais le projet contient en outre de légères dérogations aux dispositions légales, qui favorisent l'insécurité juridique. Ainsi, l'article 2, alinéa 2, 1, du projet ne mentionne pas les trois versions linguistiques de la mention « pour traduction conforme », contrairement à l'article 555/11, § 4, alinéa 2, C. jud. De même, l'article 5 fait état de « dispenses » à la règle légale en matière de légalisation de traductions destinées à l'étranger. À cet égard, le délégué a déclaré ce qui suit :

« Artikel 555/11, § 4, derde lid, derde zinsnede van het Gerechtelijk Wetboek voorziet dat voor het gebruik van een beëdigde vertaling in het buitenland de vertaling moet worden gelegaliseerd door de Federale Overheidsdienst Justitie en vervolgens door de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Met vele landen gelden evenwel akkoorden waardoor minstens voor een aantal types documenten of in het kader van een aantal procedures geen bijkomende legalisatie noodzakelijk is bovenop de procedure die het document officialiseert voor gebruik in het land van oorsprong. Bijvoorbeeld voor Nederland is er sprake van een volledige vrijstelling van bijkomende legalisatieprocedures in het kader van het Verdrag van Brussel van 1987 (Verdrag betreffende de afschaffing van de legalisatie van akten) dat door beide staten werd gehomologeerd. Een amalgaam van bilaterale en multilaterale Verdragen en daarnaast ook nog een aantal Europese Richtlijnen regelt of de legalisatie tussen bepaalde landen al dan niet nodig is voor bepaalde documenten. Dit alles is vervat in de zinsnede 'behoudens vrijstellingen', het is echter onmogelijk en ook niet ter zake doend om in het kader van dit K.B. alle vrijstellingen van legalisatie waarbij België betrokken partij is op te lijsten ».

Il ne revient cependant pas à un arrêté royal, et cela n'est pas non plus nécessaire, de confirmer des dispenses à des régimes légaux. Dès lors que l'on vise apparemment des dispenses découlant de normes internationales ou supranationales, qui prévalent en principe sur les normes législatives, leur mention – imprécise – dans l'arrêté d'exécution est uniquement source de confusion et d'insécurité juridique. Le mot « toujours » (« nog steeds ») à l'article 5 du projet constitue lui aussi un ajout à la loi, qui ne fait qu'apporter de la confusion.

6. Force est donc de conclure que le projet doit être remanié en profondeur et qu'il ne peut se concrétiser dans sa forme actuelle.

7. Selon l'article 6 du projet, l'arrêté envisagé entrera en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*. Cette méthode ne peut être admise que si un motif particulier justifie de déroger au délai usuel d'entrée en vigueur des arrêtés.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME